

Josep Borell , predsednik Evropskog parlamenta

Evropska unija : samo još dve sedmice...

Samo još dve sedmice ostaju za to da se Evropska unija odluči da li će se ponovo vratiti na prugu ili će ostati da čeka na peronu. Posle francuskog i holandskog referenduskog „ne“, Evropa je u kvaru. Kao izgubljena je i ne zna šta bi. Traži se.

Još dve sedmice nam ostaju da Evropi vratimo nadu. Dve sedmice da im dokažemo da se, uprkos trenutnoj apatiji, još može naći dovoljno političke volje.

Zašto smo zapravo zajedno?

Trenutna rasprava je na to pitanje, izgleda zaboravila. Ustavni horizont se udaljio, sa njim i horizont političke Evrope, sposobne da utiče na svetska dešavanja, sposobne da usvaja odluke, solidarne Evrope.

Da bi jednog dana ipak dosegli taj horizont, apsolutno je potrebno jedno:

16. decembra mora Savet Evrope u Briselu da postigne sporazum o budućem finansiranju Evropske unije, koji će joj omogućiti da poštuje preuzete obaveze.

Zašto?

Jer se za tom odlukom krije nešto jako važno za evropske državljane. Unija hitno mora da raspolaže takvim budžetom, koji će joj omogućavati da se na odgovarajući način odaziva na centralne izazove današnjeg vremena.

Je li to zaista toliko važno?

Da, jer se radi o sledećem:

- Treba ispuniti obećanja koje je dobilo deset novih država članica. Širenje nije bilo prihvaćeno sa šipkom u džepu, nove članice moraju da dobijaju sredstva za svoj razvoj. Unija im je to obećala, njihov privredni rast i poboljšanje životnog standarda će koristiti svima.

- Treba nastaviti sa zadatom strukturnom i politikom životne sredine, ključnim elementom solidarnosti i kohezije unutar Zajednice. I za to su data obećanja.

- Treba misliti na sutra i razvijati istraživačku i razvojnu politiku, treba se pobrinuti da je Znanje dostupno svima. Istina je da takvu politiku razvija svaka država sama, ali zbog globalizacije je hitno potrebna evropska dodatna vrednost.

Nabrojao sam tri međusobno neodvojiva, povezana područja. Dati prednost samo jednom znači razbiti zajedničku integraciju.

Za sve nabrojano su potrebna finansijska sredstva. Savet, suprotno od Komisije i Parlamenta, još nije postigao sporazum. Ako mu to bude uspelo, zadatak sve tri ustanove će biti da potraže zajednički dogovor.

Ako mu to ne bude uspelo, to još uvek ne znači da će Unija bankrotirati. Još uvek će raditi na osnovu godišnjeg budžeta, ali to nije magični lek.

Istovremeno je to kratkoročno rešenje, koje ne nudi jasan pogled u smeru kojim treba da idemo, što posebno važi za pitanja budućih investicija.

Naša ustanova je 8. juna usvojila pregovarački stav, koji je istovremeno ambiciozan i realističan.

Ambiciozno, jer je finansiranje pomenuta tri područja uravnoteženo : Uniji omogućava da ispuni sve prihvaćene finansijske obaveze.

Realistično, jer predlažemo da izdaci dostignu 1,18 % evropskog bruto nacionalnog dohotka (BND), a to je 975 milijardi eura u obliku odobravanja za preuzimanja obaveza u datom periodu.

Juna ove godine Savet Evrope nije mogao da se dogovori o inače razumnom predlogu luksemburškog predsedništva : 1,05 % BND, odnosno 871 milijarda.

Možemo nabrojati tri glavna uzroka, zbog kojih nije došlo do sporazuma:

- Prepirke o neto doprinosima, odnosno o tome koliko svaka država članica mora da uplati u proračun Unije i koliko iz njega neposredno da dobije.
- Prepirke o tome da li da ponovo počnu pregovori o zajedničkoj poljoprivrednoj politici ili ne, iako ju je 2002. godine Savet potvrdio do 2013. godine.
- Prepirke o zajedničkoj svoti proračunskih sredstava. Većina država je luksemburški predlog podržala, protiv je bila samo manjina.

Kako da u takvoj atmosferi raskola evropski proračun funkcioniše usklađeno i efikasno?

Ako ne bude saglasnosti o finansijskoj perspektivi, neće biti saglasnosti ni o jednom pitanju, ne o socijalno modelu i ne o budućnosti Unije.

Svi znamo da nas do cilja čeka još dug put.

Britansko predsedništvo se još uvek nada da će mu do 16. decembra uspeti da postigne sporazum o novom proračunu. Prednost bi trebalo da imaju nove politike.

Ali čini se da britansko predsedništvo pokušava da finansijsku perspektivu svede na 1,03% BND ili 841 milijardu, što znači 30 milijardi manje nego što je predlagalo luksemburško predsedništvo!

Smanjivanje bi najpre u prvom redu pogodilo mere iz područja kohezijske politike, a sa njim i nove države članice, jer su glavne korisnice sredstava namenjenih kohezijskoj politici.

U proračun bi tako trebalo da manje prispevaju Velika Britanija, Švedska i Holandija, koje su „neto uplatnici“

Za izlaz iz slepe ulice je potrbno politčku volju obogatiti osećajem za inovacije.

1. Ravnoteža između tri pomenuta područja neće biti postignuta ograničavanjem proračuna na 1.03%.

Ne smemo da zaboravimo osnovne podatke : države članice namene za javnu potošnju, u proseku 47% proračuna, a evropskom proračunu jedva 2,5% !

2. Kod pitanja poljoprivrede, Parlament odbija svaki pokušaj ponovne nacionalizacije zajedničke poljoprivredne politike, ali je spreman da razgovara. Može se pokazati da najveći izdaci, kao što ih je opredelio Savet 2002. godine, neće biti dovoljni za finansiranje izdataka za Rumuniju i Bugarsku. U tom slučaju bi se Parlament složio sa obaveznim sufinansiranjem država članica.

Kada govorimo o „kolosalnim“ poljoprivrednim izdacima, govorimo o 0,4% evropskog BND.

3. Ako hoćemo da zadovoljimo sve želje i ostvarimo zajedničku energetska politiku, da pokrenemo ambicioznu razvojnu politiku, da razvijemo velike transportne mreže, za svako od nabrojanih područja je potrebno bar 10 do 15 milijardi.

Za sada je taj cilj nestvaran.

Dakle potreban nam je inovativni duh. Ne preostaje nam ništa drugonego pomoć Evropske investicijske banke i zajmovi, pa i neka se radi o javnim ili privatnim ulaganjima. To je stav Parlamenta.

Što se tiče pitanja neto doprinosa, nema ništa novo.

O čemu se radi? Jer nema poreza Zajednici, proračun se pre svega napaja iz doprinosa država. Tokom godina se je taj mehanizam promenio u izračunavanje čiste nule, kada svaka država izračuna koliko da da i koliko da neposredno dobije iz budžeta EU.

Dakle uspostavio se je izrođen mehanizam, koji se zasniva na „neto uplatnicima“ i „neto korisnicima“, na čistoj računici.

To znači da države namerno zaboravljaju na prednosti, koje donosi članstvo u Uniji : milioni novih radnih mesta, zahvaljujući unutrašnjem tržištu bitno povećanje razmene unutar Zajednice, EU kao prva svetska trgovinska sila, slobode u svakodnevnom životu.

Ako već nećemo da razmišljamo logikom politike Zajednice, razmišljajmo bar logikom globalnih koristi!!!

Kao što vidimo, do 16. decembra ostaje otvoreno sve ili skoro sve. Biće potrebni dženovski naponi i stvarna volja da se postigne kompromis na svim stranama. Naši predsednici država i vlada, imaju zadatak da Uniju izvedu iz finansijske slepe ulice.

To i samo to je uslov da Unija ponovo bude na pravom putu i da može da se sa svom pažnjom posveti raspravi o svojoj budućnosti.